

Hjelmragg

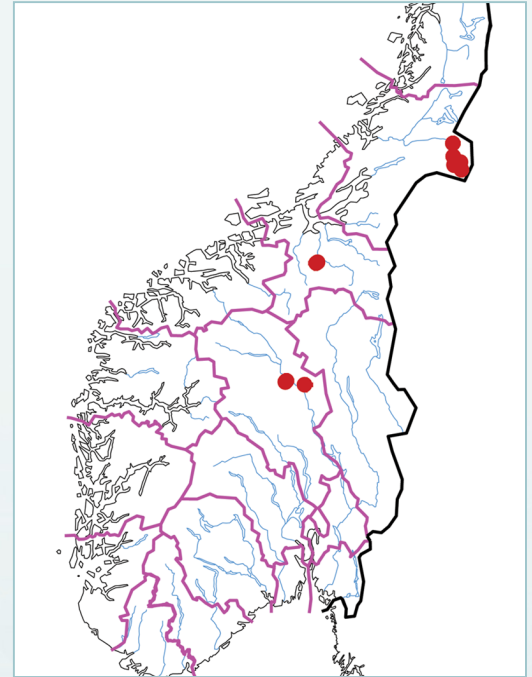
Ramalina obtusata

Rødlistet art

Hjelmragg er en liten buskformet epifyttisk lav som danner mer eller mindre hjelmformete soral i greinspissene. Arten er svært sjelden og opptre i fuktig, grandominert skog i bekkekløfter og langs elver i Oppland og Trøndelags-fylkene. Den vokser på tynne grankvister, mer sjelden også på løvtrær.

Status
Kategori kritisk truet (CR) på Norsk rødliste for arter 2010.

Kjent utbredelse for hjelmragg i Norge.

faktaark

Kjennetegn

Hjelmragg er en liten busklav som sjelden blir mer enn et par cm lang. Ofte dannes bare én eller noen få fingeraktige greiner. Greinene er bleikgrå til grågrønne (blir strågule i herbariet), hule og sprekker opp i spissene og danner mer eller mindre uregelmessige, hjelmformete til leppeforma soral. Fruktlegemer er ikke kjent.

Utbredelse

Hjelmragg er utbredt i boreale områder av Nord-Amerika. I Europa finnes den i østlige Fennoskandia og vestlige deler av Russland samt i fjellområder i Sentral-Europa og Tyrkia. I Finland og Sverige er den vidt utbredt, men den er sjelden og i tilbakegang i hele utbredelsesområdet. Den norske utbredelsen omfatter kommunene Ringebu og Nord-Fron i Gudbrandsdalen, Midtre Gauldal i Sør-Trøndelag og Lierne i Nord-Trøndelag.

Biologi

Hjelmragg reproducerer kun vegetativt ved hjelp av soredier. Disse dannes fra innsiden av lobespissene etter at de har sprukket opp. Den er knyttet til lokaliteter med høy luftfuktighet som gransumpskog og bekkekløfter i termisk kontinentale områder. Hovedsubstratet er tynne, til dels døde kvister av gran, men den er også funnet på bjørk, gråor og hegg.

Bestandsstatus

Lokalitetene i Ringebu og Midtre Gauldal ble undersøkt med negativt resultat i 1993. Arten ble i 2007 funnet på en ny lokalitet i en bekkekløft i Midtre Gauldal. De to hovedlokalitetene i Nord-Fron langs Vinstra var intakt ved registreringene i 1993. Den ene lokaliteten ved utløpet av Golo ligger i et naturreservat, men det er uklart hvordan status er i dag. I den andre lokaliteten var forekomsten allerede sparsom i 1993, og den er ikke observert der i senere tid. I Lierne er den antatt utgått fra to av de gamle lokalitetene, mens den ble gjenfunnet i 1993 i en av de to andre og nylig også i den siste. Den er i tillegg oppdaget i to nye lokaliteter, men i den ene er arten allerede utgått på grunn av hogst.

Referanser

- Ahlner, S. 1948. Utbredningstyper bland nordiska barrträdslavar. *Acta Phytogeographica Suecica* 22: 1-257.
- Brodo, I. M., Sharnoff, S. D. & Sharnoff, S. 2001. *Lichens of North America*. Yale University Press, New Haven & London.
- Krog, H. & James, P. W. 1977. The genus *Ramalina* in Fennoscandia and the British Isles. *Norw. J. Bot.* 24: 15-43.
- Krog, H., Østhagen, H. & Tønsberg, T. 1994. *Lavflora. Norske busk- og bladlav*. Universitetsforlaget, Oslo. 2. utg.
- Nimis, P. L. 1993. *The lichens of Italy*. Museo Regionale di Scienze Naturali, Torino.
- Walker, T. R. & Pystina, T. N. 2005. The first record of *Ramalina obtusata* in the Komi Republic, north-eastern European Russia. *Graphis Scripta* 17: 48-51.
- Wirth, V. 1995. *Die Flechten Baden-Württembergs*. Ulmer, Stuttgart.

Lenker

<http://www.toyen.uio.no/botanisk/lavherb.htm>